

”Heltidsstuderande arbetslösa” – vilka är de och varför har de blivit fler?

Under de senaste åren har gruppen ”heltidsstuderande arbetslösa” i den officiella statistiken (SCB/AKU) vuxit relativt kraftigt. LO-ekonomerna kan utifrån ny statistik, som SCB har tagit fram på vårt uppdrag, presentera en tydligare bild av gruppen. Vår undersökning visar att de heltidsstuderande arbetslösa huvudsakligen består av tre delgrupper: (1) ungdomar i gymnasieskolan, (2) högskolestudenter samt (3) personer som är placerade i Arbetsförmedlingens program, främst den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin. Vår undersökning visar därtill att ökningen av antalet heltidsstuderande arbetslösa under de senaste åren huvudsakligen beror på att delgruppen heltidsstuderande arbetslösa inom arbetsmarknadspolitiska program har blivit fler.

År 2012 var cirka 400 000 personer arbetslösa enligt SCB/Arbetskraftsundersökning (AKU). Av dessa var cirka 125 000 enligt SCB så kallat heltidsstuderande arbetslösa¹. Under de senaste åren har gruppen heltidsstuderande arbetslösa vuxit relativt kraftigt både i antal och som andel.

I den offentliga debatten har gruppen heltidsstuderande arbetslösa ofta blivit ett slagträ för de som vill bagatellisera den höga arbetslösheten i Sverige.

- *Men så här ser ’elefanten i rummet’ ut rensat för alla heltidsstuderande, alla som pluggar för en bättre framtid, sjunker den genomsnittliga arbetslösheten till 5 procent, Mats Edman chefredaktör Dagens samhälle, beskriver i NSD sin syn, 22 juli 2013.*

¹ För att klassas som arbetslös i SCB/AKU måste en person vara *utan* arbete, *aktivt ha sökt* arbete under de senaste fyra veckorna samt *kunnat ta* ett arbete under referensveckan eller inom 14 dagar från referensveckans slut.

- *Den "faktiska arbetslösheten" 272 000 personer, eller 5,4 procent av arbetskraften*, Angeles Bermudez-Svankvist dåvarande chef för Arbetsförmedlingen ger sin syn till TT, 11 juni 2013.
- *Vi har till exempel sett en utveckling på senare tid där allt fler studenter, som alltså är heltidsstuderande i grundskola och gymnasium, söker extraarbete på helgerna eller på sommaren. Det är ju i grunden bra, men de antecknas som arbetslösa och bidrar till siffrorna för ungdomsarbetslöshet*, statsminister Fredrik Reinfeldt i Expressen, 11 juni 2013.

LO-ekonomerna kan nu utifrån ett specialbeställt material från SCB tydliggöra vilka former av utbildning som de heltidsstuderande arbetslösa deltar i.

1 Vilka ingår i gruppen "heltidsstuderande arbetslösa"²

LO-ekonomernas undersökning visar att gruppen huvudsakligen består av tre delar: (1) ungdomar inom gymnasieskolan, (2) högskolestudenter samt (3) personer som är placerade i Arbetsförmedlingens program, främst den så kallade jobb- och utvecklingsgarantin. Bilden att gruppen endast skulle utgöras av heltidsstuderande unga inom den reguljära utbildningen är således felaktig.

Vår undersökning visar att 37 000 av de heltidsstuderande arbetslösa studerar på grundskola eller gymnasieskola. Det betyder att färre än en tredjedel av de heltidsstuderande arbetslösa är studenter på grund- och gymnasieskolan.

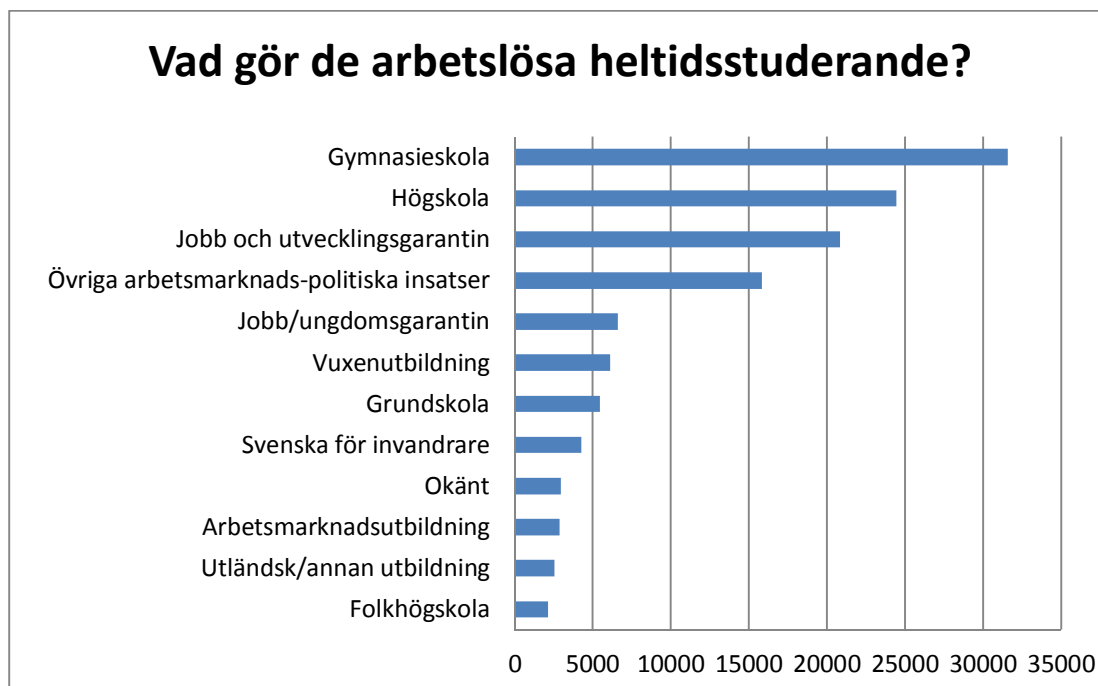
Vår undersökning visar vidare att 24 000 av de heltidsstuderande arbetslösa studerar på högskolan. Av dessa arbetslösa på högskolan är 10 000 personer mellan 25 och 64 år.

Den största delgruppen i gruppen heltidsstuderande arbetslösa utgörs av 46 000 personer som befinner sig i olika former av arbetsmarknadspolitiska insatser inom Arbetsförmedlingens ram. Av dessa är 21 000 placerade i den så kallade jobb- och

² Notera att siffrorna är avrundade till närmaste tusental.

utvecklingsgarantin³, 7 000 återfinns i jobb/ungdomsgarantin, 3 000 personer deltar i arbetsmarknadsutbildning och 16 000 personer deltar i andra typer av arbetsmarknadspolitiska program och insatser⁴.

Bild 1, vad gör de som är heltidsstuderande arbetslösa (antal), 15-64 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

Om man endast undersöker gruppen heltidsstuderande arbetslösa mellan 15 och 24 år kan det konstatera att denna grupp utgör knappt 70 000 personer. Av dessa är cirka hälften heltidsstudenter inom grundskola och gymnasieskola. En femtedel är studenter på högskola och ytterligare en femtedel består huvudsakligen av deltagare i olika former av arbetsmarknadspolitiska program⁵.

³ Jobb och utvecklingsgarantin är en insats som Arbetsförmedlingen tillhandahåller för den som varit arbetslös i mer än 300 dagar, garantin innehåller tre olika faser. Det framgår inte av det statistiska underlaget vilken form av utbildning som deltagarna i jobb och utvecklingsgarantin bedriver.

⁴ I gruppen "övriga arbetsmarknadspolitiska program och insatser" så ingår följande delar: förberedande utbildning, arbetslivsriktad rehabilitering, aktiviteter inom vägledning och platsförmedling, projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning, arbetspraktik, arbetsträning förstärkt arbetsträning, lyftet samt arbetslivsintroduktion.

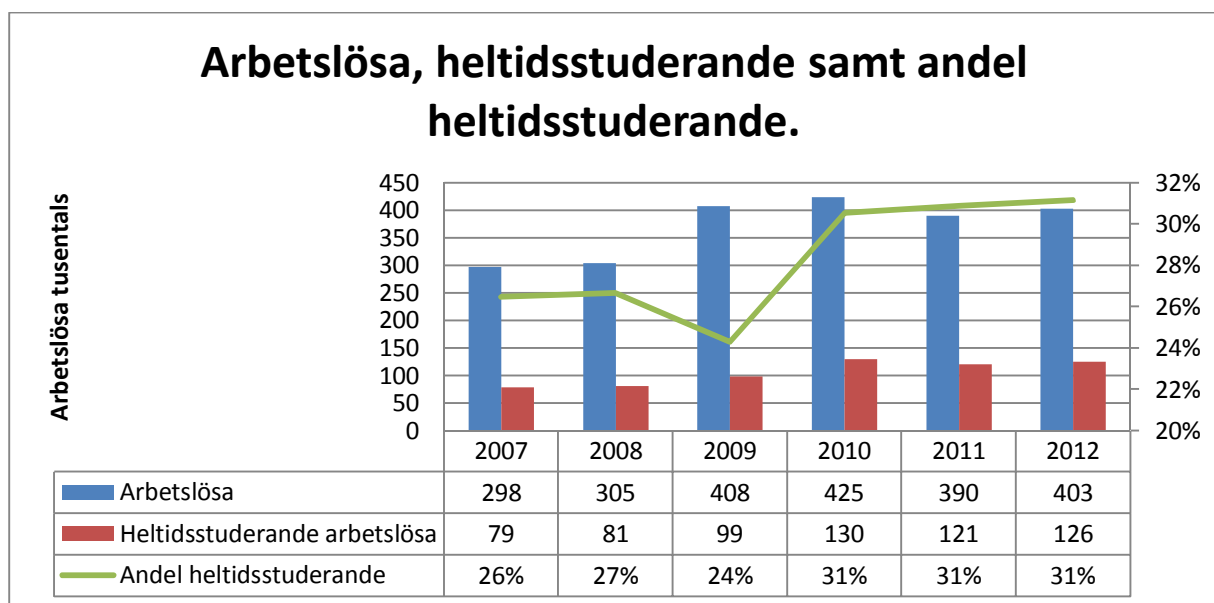
⁵ SCB uppger att bland de som var arbetslösa i SCB/AKU men inte är inskrivna hos arbetsförmedlingen, så som är fallet för flertalet som studerar i reguljär utbildning, så är det många som endast söker deltidsarbete.

2 Varför har gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" blivit fler?

Mellan år 2007 och år 2012 ökade arbetslösheten i Sverige med cirka 100 000 personer till cirka 400 000. Ökningen av arbetslösheten inträffade huvudsakligen mellan år 2008 och år 2009.

Antalet arbetslösa som är heltidsstuderande steg samtidigt från cirka 80 000 personer år 2007 till att utgöra cirka 125 000 personer år 2012. Andelen av de arbetslösa som definieras som heltidsstuderande ökade därmed från cirka 25 procent till cirka 30 procent.

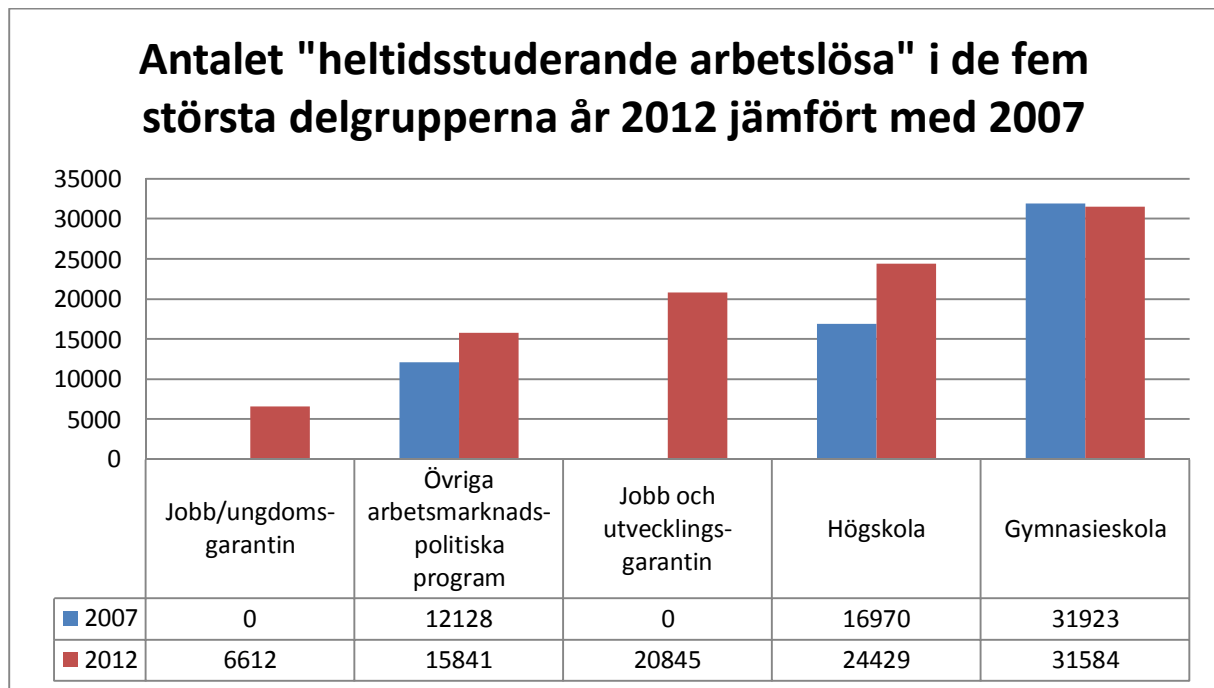
Bild 2, arbetslösa och heltidsstuderande samt andel heltidsstuderande, 15-74 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

När vi undersöker de fem största delgrupperna inom gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" så kan vi konstatera att det mellan år 2007 och 2012 finns en ökning inom delgruppen studenter på högskolan, övriga arbetsmarknadspolitiska program och insatser, jobb/ungdomsgarantin samt gruppen deltagare i jobb och utvecklingsgarantin. Antalet heltidsstuderande arbetslösa som finns i gymnasieskolan har däremot inte ökat mellan år 2007 och år 2012.

Bild 3, ökat antal heltidsstuderande i de fem största delgrupperna, 15-64 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

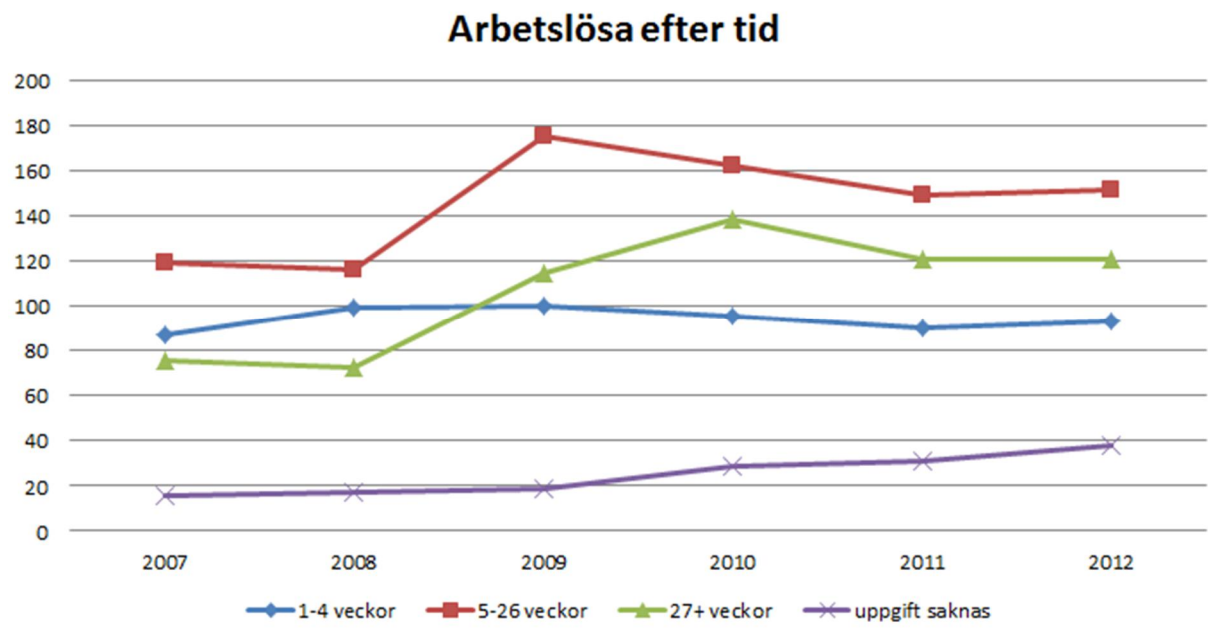
Den främsta anledningen till att gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" har vuxit kraftigt är att delar av de långvarigt arbetslösa inom jobb och utvecklingsgarantin kategoriseras som heltidsstuderande i SCB arbetskraftsundersökning.

3 Antalet långtidsarbetslösa har blivit fler.

Utvecklingstendenserna inom gruppen heltidsstuderande arbetslösa speglar ganska väl utvecklingen inom hela gruppen arbetslösa. Det vill säga att arbetslösheten har bitit sig fast på en hög nivå på grund av att de i långvarig arbetslöshet har blivit fler.

Av bild fyra framgår att gruppen arbetslösa som varit arbetslösa mindre än fem veckor är närmast oförändrad medan de som varit arbetslösa längre perioder har blivit påtagligt fler.

Bild 4, arbetslösa (alla) efter tid i arbetslöshet, 15-74 år

Källa: SCB och LO-ekonomerna

4 Slutord.

LO-ekonomernas undersökning, utifrån statistik från SCB, visar att gruppen "heltidsstuderande arbetslösa" i den officiella statistiken är en heterogen grupp som består av tre större delgrupper: (1) ungdomar på gymnasiet, (2) högskolestudenter samt (3) långtidsarbetslösa i Arbetsförmedlingens program. Dessa olika personer har sannolikt väldigt annorlunda förutsättningar att få ett arbete. Den relativt kraftiga ökningen av antalet heltidsstuderande arbetslösa sedan år 2007 kan huvudsakligen härledas till att fler återfinns i arbetsmarknadspolitiska program som i den officiella statistiken definieras som heltidsstuderande arbetslösa. Att deltagare i arbetsmarknadspolitiska blir allt fler är ett resultat av att långtidsarbetslösheten stigit och att de arbetslösa därmed slussats in i olika former av arbetsmarknadspolitiska program.